

Mail aan Tweede Kamerfracties over zorgen medisch specialisten verplichting tot loondienst t.b.v. OCW-begroting (25 november 2024)

Namens de Federatie Medisch Specialisten vragen we graag uw aandacht voor onze zorgen over het [voorstel van D66, CDA en JA21](#) om de aangekondigde onderwijsbezuinigingen te compenseren door middel van een gedwongen dienstverband voor medisch specialisten. Wij verzoeken uw fractie dringend om een gedwongen dienstverband te heroverwegen. Allereerst omdat de verwachtingen van de opbrengsten van een gedwongen dienstverband niet reëel zijn, zie hiervoor onderstaande rapporten. Daarnaast leidt een gedwongen dienstverband tot grote onrust onder medisch specialisten, juist in een tijd waarin de zorgsector al onder enorme druk staat door personeelstekorten.

Van de 23.000 medisch specialisten werkt zo'n 70% in dienstverband en 30% is vrijgevestigd. De ene arts geeft de voorkeur aan werken in dienstverband, terwijl de ander zich juist prettig voelt in vrij beroep, net als veel huisartsen en fysiotherapeuten. De Federatie staat voor het behoud van de vrije beroepskeuze.

Een gedwongen dienstverband voor medisch specialisten betekent een enorme tijdsinvestering, met grote negatieve effecten op de organisatie van zorg. De minister waarschuwt in een [schriftelijk overleg](#) voor het risico dat een dergelijk traject alle aandacht opeist, ten koste van de energie en tijd die nodig zijn voor andere noodzakelijke veranderingen in het ziekenhuis. Daarnaast zou een gedwongen dienstverband ingrijpen in het eigendom van ruim 7000 medisch specialisten. De minister geeft aan dat dit aanzienlijke gevolgen heeft en juridisch moet worden getoetst aan het EVRM en het VWEU, en dat op dit moment geen gedegen juridische afweging kan worden gemaakt over de noodzaak, geschiktheid en proportionaliteit van een gedwongen dienstverband.

Tenslotte wordt aangenomen dat op basis van [Zorgkeuzes in kaart](#) een gedwongen dienstverband een besparing van 340 miljoen euro zou opleveren. Deze aanname **wordt tegengesproken door meerdere rapporten**, die juist aangeven dat de maatregel niet kostenbesparend zal zijn:

- [AKD – Juridisch onderzoek naar de overstap van vrijgevestigde medisch specialisten naar loondienst](#). AKD heeft dit onderzoek in 2021 uitgevoerd in opdracht van de vaste commissie VWS van de Tweede Kamer. Blz. 2: “*De verwachting dat door het wegvallen van de productieprikkel een bezuiniging gerealiseerd kan worden, is gebaseerd op onderzoek dat niet toepasbaar is op de huidige manier waarop medisch specialisten beloond worden. Voorts zijn extra kosten als gevolg van het dienstverband niet meegenomen. Zo is het reëel rekening te houden met een ongewenste productiedaling wanneer vrijgevestigde medisch specialisten in loondienst gaan. Dat vraagt inzet van meer medisch specialisten om dezelfde productie te halen, en dus meer kosten. Dat maakt dat wij het realiseren van een bezuiniging door het wegvallen van de productieprikkel ongewis.*”

- [WRR-rapport: Kiezen voor houdbare zorg. Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak](#). Blz. 71: het WRR-rapport stelt dat de bijdrage van verplicht dienstverband op de financiële houdbaarheid “noodzakelijkerwijs relatief beperkt zal zijn en het dus ongewenst is dat ze het politieke debat monopoliseren. Daar komt bij dat dergelijke schattingen met grote onzekerheid omgeven zijn, en in het verleden lang niet altijd te realiseren bleken”, aldus de WRR.
- [Deloitte: Gedwongen overstap naar dienstverband](#). Managementsamenvatting, blz. 8. Zorgkeuzes in Kaart (Rijksoverheid, 2020) heeft berekend dat een gedwongen overstap van vrij beroep naar dienstverband eenmalig €2 miljard aan kosten meebrengt en daarna structurele baten van €340m per jaar oplevert. Uit de uitgevoerde analyse blijkt dat ZiK relevante bouwstenen niet meeneemt in de berekening van het Budgettair effect. Daarnaast komt naar voren dat niet alle gebruikte bronnen in de juiste context zijn overgenomen en/of te gedateerd zijn om als basis te hanteren voor een analyse naar het budgettair effect in de huidige zorgmarkt. Het budgettair effect is door Deloitte indicatief berekend en komt tot een structurele baten €0-200m (excl. volume) en eenmalige kosten €2,7-4,0mrd.
- [Gupta Strategists – Eén druk op de knop ?](#) – Gupta heeft in 2024 in opdracht van VWS een rapport gepubliceerd over een verplichting tot dienstverband. Blz. 30: *Het is de vraag of de maatregel doelmatig is. De consequenties zijn immers groot, terwijl het verwachte effect waarschijnlijk niet zo groot is. Bij een doelmatige maatregel wegen de effecten van de maatregel op tegen de consequenties.*